

pa 155.498 gld. 21¹/₂ kr., tedaj več za 9498 gld. 21¹/₂ kr.; IV. razni dohodki 813 gld. 11 kr., torej višji za 617 gld. 45 kr.

Gledé doneskov od zapuščin omeni, da se je bilo vsled novega zakona, ki vrnava te doneske, za leto 1890 prvokrat za 1350 gld. več proračunilo, kakor je bil nasvetoval deželni odbor, in da se je od tega povikšanja v istini dobilo 1000 gld., ter je ta donesek samo za 350 gld. 68¹/₂ kr. zaostal za proračunjeno vsoto. Ali če se pomisli, da je leta 1890 umrlo le malo imovitejših ljudi, odpadek 350 gld. nima ničesar pomenjati.

Vsi dohodki so znašali 180.141 gld. 61 kr.

Troškov je bilo manj za 7623 gld. 82 kr., ker se je potrošilo:

I. za aktivitetne užitke učiteljev 261.386 gld. ¹/₂ kr., to je, 7785 gld. 99¹/₂ krajcarjev manj;

II. dotacije znašajo 3878 gld. 18 kr., to je za 366 gld. 18 kr. več;

III. nagrade in podpore so bile 16.014 gld. 34¹/₂ kr., torej tudi več za 484 gld. 34¹/₂ kr.;

IV. pokojnine učiteljskih vdov 637 gld. 50 kr., to je za 100 gld. manj, ker je leta 1889 umrla Eliza Margreiter;

V. miloščine nespremenjeno 269 gld. 16 kr.;

VI. pri raznih troških 182 gld. 65 kr., to je za 567 gld. 35 kr. manj.

Vsi troški so znašali torej 286.656 gld. 84 kr., to je 7623 gld. 82 kr. manj.

Vsled večjih dohodkov in manjših troškov dodalo se je iz deželnega zaklada namesto proračunjenih 124.406 gld. 45 kr.

le 107.627 gld. 93¹/₂ kr., torej se je v istini prihranilo 16.778 gld. 51 kr.

Poročilo se vzame na znanje.

III.

Podpore za šolske zgradbe.

Poslanec dr. vitez Bleiweis v imenu finančnega odseka poroča o podporah za šolske zgradbe in nasvetuje, naj se za l. 1892 dovolijo za šolske zgradbe iz deželnega zaklada podpore sledečim šolskim občinam: Predoslje 400 gld., Sorica 100 gld., Kovor 400 gld., Rateče 200 gld., Preddvor 400 gld., Dražgoše 100 gld., Iška Vas 400 gld., Hotedršica 300 gld., Sv. Trojica pri Cerknici 100 gld., Rateče 200 gld., Zasèp 400 gld., Mošnjice 300 gld., Breznica 500 gld., Dol 100 gld., Šmartino v kamniškem okraju 200 gld., Homec 100 gld., Radence 100 gld., Sv. Trojica v kamniškem okraju 200 gld., Dolnja Podgora 100 gld., Čeplje 100 gld., Tribučje 100 gld., Stari Breg 400 gld., Šmarje pod Ljubljano 400 gld., vkupe torej 5700 gld. Nasvèt obvelja, kakor tudi naslednja resolucija:

„Deželnemu odboru se naroča, da opozarja iz novega c. kr. deželni šolski svet na silna bremena, katera si nalagajo mnoge majhne občine s sklepom, da hočejo zidati nova šolska poslopja ali neprijemno drago razširjevati že obstoječa šolska poslopja, česar pa vsled svojih prepričanih dohodkov in z ozirom na druge doklade nikakor ne zmorejo. Slavni c. kr. deželni šolski svet naj torej vpliva na to, da načrti za šolske stavbe ne presega ja sredstev, katera zmorejo občine“.

Laž, vzrok slabe vzgoje in kako ji odpomoči.

Vsak vzgojitelj gotovo ve, da so večje pa tudi manjše napake pri učenci večkrat vzrok slabe vzgoje in da nasledki

nikdar ne izostanejo. K tem napakam prištevamo tudi laž in jednake sorodne pojme. Že koj na prvi pogled se nam zdi, kako

zelo škodljiva utegne biti omenjena napaka z ozirom na napredek vzgoje, kajti da je ista uspešna, moramo v vsakem trenutku v vseh slučajih imeti pravo poznanje notranjosti učenca. Če se je učenec navadil lagati, potem se kmalu vsa druga zla hočejo poskriti pod istim plaščem. Se huje je, če se v zadregi nič več ne obotavlja lagati, temveč zaupa v popolno srečno izvršitev. V tem slučaju je vsa vzgoja zaman. Učenec je dobil ravnotežje nad učiteljem, mu je takorekoč kos in postane le igrača pred njim. Z največjo skrbnostjo mora odgojitelj-učitelj tej nagnjenosti nasprotovati. Pred vsem mora zaprečiti prvo laž. V vsacem človeku je takorekoč bojazen pred neresnico, in preden se ona premaga, treba je precej trdne volje. Če je pa jedenkrat premagana, se nikdar več ne vspne, vsaj z isto močjo ne. Tako se godi v slučajih, na koje veliko premalo mislimo in pazimo. Kako postopati?

Vzgojitelj se varuj najprvo, da ne vidi laži tam, kjer je ni, sicer sam učencu poda prvo laž in tako brez njegove krivde isto sveto bojazen prelomi. Dalje se varuj učenca dolžiti laži, če ni prepričan, da se je zlagal. V takem slučaju je najbolje izogniti se nadaljnemu izpraševanju. Če pa učitelj gotovo vé, da je učenec nekaj nepravega, nedovoljenega storil, ne poprašuj še le tako, kakor bi ne vedel vsega, ampak izgovori takoj resnico, da se ne more več izgovarjati. Pri tem seveda je treba jako previden biti. Ko bi bil učenec pa vendar nedolžen, bi za dolgo časa učitelj izgubil vse zaupanje pri njem.

Ne zahtevaj tudi prehitrega odgovora, kadar se je bati, da bode učenec le z ozirom na premali prevdarek neresnico povedal, ker bi morda resnico govoril, če bi bil prav premislil. V slučajih pa, kadar

prav gotovo veš, da bodeš slišal neresnico, bodeš bolje storil, če bodeš prav kratko postopal. Tudi ni prav, če že pri prvi laži ali neresnici učenca pitamo z lažnikom. Lepa beseda najde lepo mesto. Poskusimo v prvo z dobroto. Če ne pomaga, tedaj postopajmo z vso dovoljeno strogostjo.

Oglejmo si še nekoliko, kaj znameniti pedagogi pravijo k temu vprašanju. Nekateri trdijo, da se nekaj časa učencu-otroku prav nič ne sme verjeti. Proti temu pa so drugi. Seveda oni mislijo še na duševno in telesno manj razvitega otroka. Toda osobno sem imel že večkrat priliko opazovati, da so me tudi že bolj razviti učenci koj v pričetku vstopa v šolo večkrat na led speljali, ali bolje rečeno za nos vodili. Šele po daljnem izpraševanju prišel sem na to, da mi je učenec vse ravno resnici nasprotno pripovedoval.

Sploh pa vse laži ne smemo devati v jeden in isti koš. Laž v nepremišljenosti izrečena je mala laž, med tem ko je premišljena, iz hudobije izrečena laž prava, vzgoji jako škodljiva.

Tedaj vzgojitelj-učitelj ne govori nikdar tudi ne dozdevne neresnice, temveč stori, kar si obljubil. Na to smeš tudi učenca opozoriti. Zahtevaj tudi, da bode učenec proti svojemu součencu vedno resnico govoril, ne le proti tebi. Pozneje seveda se tudi v veronauku uči, da nam naša sveta vera prepoveduje lagati se. Tacega učenca priporoči g. katehetu, da bodeta skupno delovala v prid uspešnejše vzgoje.

Upam si tedaj izreči, da kdor bode v tem vedno premišljeno ravnal in bode vedno dosleden, da bode pri njem prava vzgoja učencev dobro napredovala in trud vzgojitelju-učitelju vsaj moralčno poplačala.

Jožef Korošec.

